

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 " 60 "
" četrť leta — " 80 "
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofijšk.
poslopju (Bischofhof).
Deležniki tisk. društva
dohivajo list brez po-
sebne naročnine.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Trojica novih postav.

V državnem zboru snujejo trojico postav, ki utegnejo ljudem bolj v možnje kakor pa v srca segati. Prva zadeva plačila ali tarife na železnicah. Ljudje bi želeli mala plačila, nizke tarife. Ali tem željam ni prav mogoče ustreči. Železnice stanejo veliko in za kapital, z katerim so se postavili, se mora 5% obresti na leto plačevati. Ker je pa skoro pri vseh naših železnicah za plačevanje 5% obresti država porok, zato bi država, t. j. davkeplačilci dolagali tem več, čem menje bi se voznine plačevalo. Gledé tega je tedaj pravičnije, ako tukaj več plačujejo tisti, kateri železnice upotrebujejo ali za se ali za svoje reči; in tako je državni zbor res sklenil. Tarife se bodo zvišale pri prvem razredu blizu za 2 kr. od vsake milje, pri II. razredu za 3½ in pri III. za 1 kr. pri vsakih 5 miljah. Tukaj bo povečanje voznine najmanje občutljivo.

Veliko važniši bo novi eksekutivni ali dražbenški red: Exekutions-Ordnung. Izposojevalci denarjev pogosto tožijo, da imajo veliko sitnob pri iztirjevanju dolga; treba jim je dolgo čakati, preden je 3kratni oklic dražbe ali licitacije pri koncu; želeli so tukaj prenaredbe, zlasti denarni mešetariji so se spodtikali na dolgotrajnem dosedanem eksekutivnem redu. Nova postava bi jim naj pomagala. Toda kaj je izposojevalcu na korist, to je dostikrat dolžniku na veliko škodo in nesrečo, in novi eksekutivni red, ki ne pozna več 3kratne licitacije, bo prvim močno ugajal, a dragim jako neljub in nepovoljen. Ker se bode že pri prvi licitaciji moglo posestvo prodati po vsaki ceni, bo število eksekutivnih prodavanj še bolj naraščalo, posestniki še hitreje se zganjali iz svojih hiš in posestev. Minister, ki je novo postavo nasvetoval, se je zagovarjal rekoč: milujem vsakega dolžnika, vendar postava nikomu v srce ne vidi: ali ne more ali neče platiti. To je sicer resnično, toda žali Bog postava ravna z obema — jednako.

Finančni minister je za kakih 5 milijonov dače pri zemljiščih, in poslopjih itd. znižal. Ker

pa omenjenih milijonov pogrešati ne more, je nasvetoval, naj se uvede nova dača, ki bo dala 5 milijonov in še nekaj več, namreč 15 milijonov. Novej dači bo ime osebna dohodnina: Personal-Einkommensteuer. Minister hoče, da naj vsak državljan, ki ima najmanje 600 fl. letnih dohodkov, plačuje davek od teh denarjev. Državni zbor bo pa bržčas še globljeje med ljudi in v možnje segnul sklenivši dohodnino že od 400 fl. letnih dohodkov. Postopalo se bo prilično tako: vsaki, tudi kmet, služebnik, delavec itd. bo pod ostro kaznijo moral gosposki izpovedati, koliko ima na leto dohodkov; potem se bo napravila posebna lestvica (škala), kder se bo računilo po edinkah: 400 fl. dohodka stori 1 edinko, 450 fl. 2, 600 fl. 4, 1000 fl. 10 edink. Od 1000 fl. naprej rastejo edinke neprimerno tako, da stori 2000 fl. ne 20, ampak 25 edink, 3000 fl. 43, 4000 fl. 60, 5000 fl. 82, 6000 fl. 106, 10.000 fl. 200 edink. Koliko se bo od edinke plačevalo davka, to bo vsako leto določil državni zbor ali pa finančni minister; najmanjši znesek bo 1 fl. največji 1 fl. 65 kr. V prvem slučaju pride na 400 fl. dohodka 1 fl. davka, na 600 fl. 4 fl., na 1000 fl. 10 fl., na 10.000 fl. pa 200 fl. Tako se glasijo nasveti, ki bodo bržčas sprejeti in marsikoga prisili v davkarijo iti gledat, ki so do sedaj takih potov prosti bili in znižanje gori omenjenih davkov se bo poravnalo z obilno dohodnino ali novo dačo.

Družba sv. Mohorja.

Dne 1. februarja je pozval družbini vodja odbornike k prvi letošnji seji, da bi rokopisom prisodili darila in se posvetovali in sklepali o sledečih točkah: a) Poslane rokopise so prebirali in presojevali gg. odborniki: korar Aljančič, stolni kaplan Bizer, Janežič Šim., prof. Robida. Enoglasno ali vsaj po večini glasov so bili obdarovani spisi: „Kobilarjev Janez“ — povest, ki jo je spisal č. g. Fr. Marešič, kaplan v Št. Vidu nad Ljubljano; životopisa: „Škof Matevž Ravnikar“, spisal g. Fr. Levec, profesor v Ljubljani in „Ban

Josip Juri Jelačić“, spisal g. Iv. Steklasa, profesor v Požegi in razprava: „Človek in živali“, spisal č. g. Jakob Gomilšak, pridigar pri sv. Antonu v Trstu. Izmed ostalih rokopisov so presojevalcem dopadli: životopis „Matija Čop“, „Jakop Filip Kafol“, potopisna črtica: „Hoja na Vezuv“ in šaljiva razprava: „Čujte, čujte možje“. Odbor je sklenil te 4 spise sprejeti in jih po natisu po družbenih pravilih nagraditi. b) G. A. Praprotnik, kateremu je odbor izročil sestavo „Spisovnika“, pisмено odbor poroča, da mu gradiiva toliko narašča, da pri vsej marljivosti ni mu bilo mogoče, rokopis do določenega obroka za natis popolnoma prirediti. Ker je družbenemu odboru vse ležeče na tem, da bode toliko zaželjena knjiga na vse strani popolna, sklene, g. pisatelju obrok do 1. julija t. l. podaljšati. Na mesto „Spisovnika“ pa bodo letošnji udi prejeli obdarovano povest: „Križem sveta“, ki jo je spisal pokojni Val. Slemenik. e) Od raznih strani se odboru razodevajo želje, naj se drugi del Kosarjevega molitvenika mesto v prt, raji bolje trdno in močno veže v usnje. Dasiravno na več sort vezane knjige razpošiljatev in razvrstitev zelo zaverajo in tudi g. poverjenikom veliko sitnost delajo, bode vendar odbor skrbel, da se dotična naročila vestno spolnujejo. Po dogovoru s tukajšnjimi bukvozezi je najcenejša ponudba ta, da bukvozez Bruger Martin tirja za vezanje v usnji 50 kr. z zlato obrezo pa 70 kr. Kdor tedaj priloži letnini ali dosmrtnini 40 kr., ta dobi molitvenik vezan v platno; kdor priloži 50 kr., prejme molitvenik v usnji; kdor želi molitvene bukve vezane v platno z zlato obrezo, ta naj priloži 60 kr., za vezanje v usnji z zlatim obrezkom pa 70 kr. Gosp. poverjenike pa prosimo, da naročila na vpisovanjskih polah natančno zaznamvajo. d) Vodja družbine tiskarne g. Golé odboru izroči račun in bilanco o stanji družbine tiskarne koncem leta 1876. Račun bodo pregledali gg. odborniki: Aljančič, Andr. Einspieler in Šimon Janežič. e) Poslednja točka prve letošnje seje pa je bil predlog: „V spomin, da družba sv. Mohorja živi in dela že celih 25 let ali četvrt stoletja, napravi se spominek.“ Odbor sklene, a) naj se popiše v „Koledarju“ zgodovina naše družbe, v kateri se dopoveduje, kako se je družba začela, ktere knjige je izdala, kako se po pravilih ravnala, kako je gospodinila in kaj veselega ali žalostnega doživela. b) Farne predstojnike, prositi, naj god družbinega patróna sv. Mohorja letos s cerkveno slovesnostjo slavijo. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Kteri vzroki so, da vino dostikrat neprijeten duh in okus dobi?

M. Kdor svoje vino ali na drobno ali na debelo lahko in dobro prodajati hoče, ta mora pred vsem drugim skrbeti, da ima vino svoj pravi

naravni vinski duh in okus in da ni kakega posebnega neprijetnega duha in okusa. Tu pa ne bomo govorili o raznih primečkih, ki se ali iz nevednosti ali iz nepaznosti dostikrat v vino devajo. Kajti če kdo kamenovo olje ali kolonjsko vodo mesto vinskega cveta ali mesto pol funta koj 12 funtov soli na polovnjak vinu pridene, kakor je sem ter tje na Nemškem pri pijači in pri moštu navada, ali če se perišče lorbekovih listkov v polovnjak obesi, da se po njih grd sodov duh zakrije, tedaj dobi vino poseben duh in okus, ki ga potem najbistroumnejši kemikar ne odpravi več iz vina. Tu hočemo le o tistih vzrokih posebnega neprijetnega duha in okusa vinskega govoriti, ki brez posebnih primečkov le zgolj po krivem ravnanju z vinom v kletih v njega pride. Drožje daje vinu poseben neprijeten duh in okus brž ko se začne razkrojevati, t. j. z drugo besedo brž ko začne gnjiti. Mogoče je to že v mladem vinu samem, če predolgo časa na drožju leži in se ne pretoči. Še večkrat se pa to pripeti, ako kaj drožja v sodu ostane in sod precej po pretakanju ali čisto ne izmije ali brž zopet ne napolni. Misel, da za mošt in mlado vino ni ravno treba sodov preveč vestno izmivati, ker nesnaga pri vrenju moštovem ali pri drugem pretakanju mladega vina iz soda pride, je sicer zelo razširjena pa skoz in skoz kriva, napačna in škodljiva. Po nesnagi v sodu se mošt in mlado vino ravno tako lahko pokvari, kakor staro vino. V nekterem oziru je nesnaga moštu in mlademu vinu rekel bi še bolj škodljiva, ker se po nji oetova kislina, mlečna kislina ali zlezovina nareja in tako nadaljno vspešno razvijanje vina prepreči. Žveplo, ki ni popolnoma zgorelo, ne podaja popolnoma zrelemu, to je popolnoma zavrelemu vinu nobenega posebnega okusa, pač pa moštu in vinu, ki še vreje. Iz žvepla se napravi žveplovi vodeneč, ki je v vinu po duhu in okusu spoznati. Po večkratnem pretakanju se sicer žveplovi vodeneč odpraviti da, vendar pa v vinu ostane nek poseben okus, o katerem vinu se potem reče, da ni do čistega zavrelo. Iz sodov toraj, v ktere se mošt ali mlado vino nalija, se mora žveplo do čista in skrbno odpraviti. Da nezgorelo žveplo v sod ne kaplje, je dobro pod goreče žveplo male lončke ali skledice na železno svilo obesiti, da se vse kapljice žveplove v njih naberó. Če so žveplovi kosi, s kterimi se sod žvepli, debeli, skaplje 75% žvepla v sod. Goreče žveplo sodovo dno osmodi in tako poznejše čiščenje sodovo vteži. Le težko se da žveplo iz soda spraviti. Ako pa žvepla kaj v sodu ostane, potem se prej omenjena prikazen pripeti in vinu oni poseben okus podaje.

Novi sodi se morajo prej skrbno izplahnuti in izmiti, predno vino v nje pride. Če se to ne zgodi v zadostni meri, tako dobi vino poseben duh in okus, postane motno in če okoliščine nanesó, véasih tudi celo črno. Najboljše se novi sodi za vino priredijo, ako se pilkina luknja navzdol obrne in par ali sopuh v sod spušča, dokler da čista

voda brez barve in okusa iz soda priteče. V velikih kletarijah imajo lastne nastroje, v katerih se sopar nareja in v sode spušča. Kjer pa takih nastrojev nimajo, tam si dostikrat drugače da-si tudi napačno pomagajo. Jemljó namreč v ta namen živo apno in sodo. Oboje pa po krivem. Posebno apno je škodljivo. Kakor hitro apno z hrastovino v dotiko pride, postane hrastovina brž bolj temnorjava, ker se snovi v hrastovini spremenijo in z apnom posebno rujavo v vodi neraztopljivo tvarino napravijo. Ako pa pozneje vino v sod pride, vinska kislina ono rujavo tvarino začne razkrojovati, daje belemu vinu rujavo barvo, rudečemu pak rudečo jemlje; oboje postane potem motno in posebnega neprijetnega okusa. Že apnena voda, ki iz apnenih gor priteče, in ki se za umivanje novih sodov porabi, more ta škodljivi učinek imeti. Vino ima kislino v sebi in toraj se mora vse iz soda odpraviti, kar bi se moglo v vinski kislini razkrojiti. Apno ni kislina, ampak ima kislino ravno nasprotno lastnosti. Že naši predniki so se za pripravljanje sodov za vino posluževali prav kislega vina, kar se tudi še dan današnji godi. Ali tudi slabeje vino je dan današnji drago, ker se tudi z velikimi stroški pridela, in ker ga za kaj druga koristneje porabimo. Boljše je toraj da se na hektoliter vzame blizo 100 gramov žveplove kisline in vodi prilije, s katero se potem sodi izmivajo. Žveplove kislina ravno to opravi, kar kisló vino, t. j. odpravi one tvarine iz soda, ki so v vinski kislini razkrojljive. Ta način izmivanja se posebno v takih krajih priporoča, kjer imajo vodo zelo apneno, t. j. v kateri je dosti apna raztopljenega. Plesnjivi sodi dajejo vinu grd duh in okus. To je vsakemu le predobro znano. Pa da-si tudi skoraj povsod dobro vedó, kako se plesnjivost zabraniti daje, se vendar še tu pa tam in to celo v dobrih kletah nahajajo vina, ki po plesnem sodu dišijo. Prvi vzrok tej napaki je seveda ta, da se sodi, v katerih se vino razpošilja, v strašno plesnjivem stanu lastniku vračajo. Res neodpušljiva nemarnost je to, ki se pa le prepogosto nahaja, da se posojeni sodi cele tedne, da cele mesece, kje v kaki šupi v polni nesnagi ležati pusté, da se niti ne omijejo, niti ne žveplijo, niti ne zapilkajo. So pa še posebni vzroki, ki pripomorejo, da pučelji ne plesnijo ali vsaj za čiste veljajo.

(Konec prih.)

Rabarbara (*Rheum undulatum*).

M. Rabijo se v kuhinji razne sorte, med njimi pa so najbolj obrajtane močno- in nježno-listnate, med temi pa ona, ki jo „Viktorija“ imenujejo. Rabarbara rastlina ljubi dobro z prstjo pomešano, pognojeno in rigolano zemljo, ki je bolj peščena ko ilovata. Korenina sega zelo globoko in zato globokoprstna in globoko razrahljana zemlja mnogo pripomore k boljši rasti in večemu razvitku njeznih listnih pecljev in kocenov. Pomnožuje se na dvojni način: prvič po semenu, ki se me-

seca marca v dobro gnojno gredo ali povrtno gredico poseje. V tem slučaju se morejo mlade sajenice že konec meseca majnika 3—5 črevljev vsak sebi v rigolano zemljo presaditi. Drugi način pomnoževanja rabarbare pa je ta, da se meseca aprila ali začetek majnika prst okoli posameznih rastlik odvzame, koreninski poganjki porežejo in se 3—5 črevljev narazen posadijo. Prvo leto se morajo mlade rastline pri miru pustiti, da se obrastejo in obkoreninijo. Drugo in sledeča leta se pa listno rebrovje in mladi peclji obelijo in za kuhinjo pripravijo. Meseca marca ali aprila kakor brž se rabarbarine rastline razvijati začno, se pokrijejo z velikimi glinastimi lonci, da se od novih listov in pecljev solnce in zrak odvrača. Tako postanejo, ker svitloba do njih ne more, rumenkasti in bolj nježni in okusnejši. Tudi neobeljeni peclji se v kuhinji porabijo, ali boljši so obeljeni. Angličani, ki so izvedeni vrtnarji in tenko-okusneži imajo rabarbaro v kuhinji zelo v čislih. Po naših krajih pa se ima ta rastlina še z raznimi predsodki boriti. Pripravlja za na mizo se pa tako-le: Mlado steblovje in listni peclji se v drobne ploščice zrežejo in v kotlu ali lončeku skuhamo. Ko so zavrele, se voda čisto ocedi in na 1 funt rabarbare se vzame $\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ funta drobno stolčenega cukra, $\frac{1}{2}$ lota cimeta in 3 koščeki drobno sosekane limonine lupine. Na to se pol čajne skledice vrele vode prilije in popolnoma do dobrega in mehkega skuha. Prav dobno se njezne mladike za torte porabijo. Debeli listni peclji so se v novjšem času jeli priporočati za pripravo galeje in popravljanje vina in imajo dober učinek.

M. Da se hlevni gnoj ne razkadi pa tudi ne uje, je dobro na gnojišče tako ilovice ali prsti, ali šotinih odpadkov nanositi, da se plast prstnih snovi vrsti z plastjo gnoja. Tako se zabrani, da amonijak, ki se iz gnoja dela, v zrak ne razkadi, ampak od prstnih snovi posrka in gnoj dober ohrani. Skrbeti je tudi da je gnoj enakomerno vlažen, kar se z polivanjem z gnojnico doseže in če te pomanjkuje z vodo. Dalje se mora gnoj od časa do časa steptati in stlačiti, kar se najbolje doseže, ako se krave in teleta na gnojišče spustijo in po gnoju semtrtje gonijo. Slednjič je dobro gnoj z gipsom potrošiti, ki ubežni ogljenokisli amonijak spreminja v manj ubežni žveplenkisli amonijak.

Paradižna jabelka kako jih pridelovati.

M. Topla solnčna lega, frišno pognojeno in redivno toplo zemljišče tej rastlini najbolj godi. Seje se seme meseca marca v gnojno gredo ali pa aprila na prav toplo mesto v vrtu. Ker so rastlinice proti mrazu zelo občutljive, tedaj se še le meseca maja na odločeno mesto posejajo tako, da ima vsaka rastlina za svoj razvitek dosti prostora, okoli 0.2—0.25 štirjaškega metra. Pozneje se odrasle rastline h količkom privežejo. Brž ko ocv-

tejo in sad nastavijo, se vršički vedno do nekterih listkov nad sadom prirežejo. Sad potem prav debel vzraste in prej dozori.

Konje nakupovala bo ces. kralj. komisija za nakupovanje vojniških konj iz Velike-Kaniže: 2. marca v Radgoni, 3. marca v Ljutomeru in 4. marca v Ormužu in sicer: največ boljših konj za oficirje po ceni od 300—500 fl., več konj za jezditelje od 158—169 centimetrov (ne pod 15 in ne čez 16 pesti) visokosti, in tudi nekaj konj za vožnjo od najmanj 161 centimetrov (15 pesti in 1 palec) visokosti, obedvojne po ceni od 200—300 fl. Vsaki konj mora vsaj 4 leta star biti, mlajši se le izjemno redko jemljejo. Tedaj kdor hoče sedaj svoje konje dobro prodati, naj jih povedane dni postavi v Radgono, v Ljutomer ali v Ormuž!

Sejmovi. 1. marca v Planini; 3. marca na Vranskem, v Lučanah, v Oplotnicah (sv. Barbara).

Dopisi.

Iz Maribora. (Vinorejska šola) je 15. febr. obhajala sklep šolskega leta 1876/77. z javno skušnjo, katera je zopet pokazala spretnost ravnateljstvo in učiteljev pa tudi vsakega lahko prepričala o koristi in potrebi ove šole za napredek v sadje- in vinorejstvu. Zato smo se močno začudili, da ni bilo skoro nikoga bolj odličnih ljudi navzočega, ako izvamemo g. Scholza, deželnega poslanca in odbornika v Gradcu. Ni bilo ne Seidla, ne Wretzla, ne Mullé-ja itd., ki vendar radi zvonec nosijo v okrajnem zastopu, pri kmetijski podružnici, pri vinorejskem društvu in lani pri shodu vinorejcev. Seidl še baje nikoli ni bil v vinorejski šoli. Tudi drugih poslancev letos ni bilo tam. Učenci so vsi dobro, nekateri izvrstno odgovarjali. Občudovali smo spretno risanje, zlasti učenca Muršeca od sv. Lenarta v slov. goricah. Poduk se naslanja na ljudske šole in meri povsod na praktične potrebe; v sadje- in vinorejstvu je se vé da najbolj obširen, vendar obsega tudi vse, kar je vedeti potrebno za umni napredek v živinorejstvu, čeljarstvu, poljedelstvu in sploh gospodarstvu. Jako dobro je, da morajo učenci trdno delati, to se jim tudi na rokah pozna. G. Scholz bil je jako zadovoljen in je dolžno zahvalo izrekel zlasti g. ravnatelju Goethe-ju, učencem pa je na srce govoril, naj bodo vrli misijonarji za napredek gospodarstva. G. učitelj Vajngrl je k sklepu učencem dal zapeti 2 nemški in 2 slovenski pesmi in zaslužil javno pohvalo, da je tako srčen in značajan bil in skrbel za čast Slovencev na tej šoli. Isto velja tudi o g. Jakšetu, ki je slovenske učence uril v slovenskem spisovanju. Učencev je bilo vseh 33 in izmed 13 tretjeletnikov je že 10 dobilo lepe službe.

Od sv. Roprta nad Laškim. (Okoren predstojnik.) Pri nas smo se starega in precej nem-

škutarskega predstojnika do ust naveličali. Želeli smo dobiti novega, narodnega, lepo po redu krščanskega moža za oskrbnika srenjskih poslov. Vsled tega smo pri zadnji volitvi izvolili same vrle in značajne možave v srenjski odbor. Volitev je bila 4. januarja t. l. Stari predstojnik je sedaj precej videl, da se bliža konec njegovemu županovanju in da bo moral račun položiti o srenjskih denarjih. Ali temu se skuša odtegovati, kolikor mu je le mogoče ter ni hotel sklicati novih odbornikov, da bi ti izvolili novega predstojnika in njegova 2 svetovalca. Drži županstvo nazaj, kakor da bi mačka za rep vlekel. Odborniki so čakali, ali pričakovali niso ničesar, naposled jim je potrpežljivosti zmajnkalo in so se pri ces. kralj. glavarstvu v Celju pritožili 30. januarja t. l. Ali na njihovo veliko začudenje niso bili oslišani in okorni župan še župani. Slišimo, da se bodo odborniki pritožili pri ces. kralj. namestniku v Gradcu ali se pa obrnoli do svojega poslanca v državnem zboru, do g. dr. Vošnjaka! Radovedni smo, kako bo se stvar razmotala!

Iz Ptuja. Zopet imam poročati obžalovanja vreden samomor, ki se je nedavno v našem mestecu prigodil. Dne 12 t. m. ustrelil se je okoli 18 let stari mladenič J. Gordan, pravijo, da zaradi nekega nesramnega ženstva. Pred nekaj leti je še tukajšnjo šolo obiskoval in že takrat mu je učitelj zavoljo nja nenavadne razposajenosti prekoroval, da ne bode naravne smrti umrl. Zgodilo se je žalibože tako; Čujte še drug jako zanimiv dogodek iz naših šol. Dne 8. t. m. po poludne po šoli pobegnila sta 2 učenca prvega razreda naše realne gimnazije: Janez Bizjak in Viktor Črni; prvi sin ptujskega črevljarja, drugi pa edino dete nekega bajtlarja iz mestne okolice. Izginila sta, da se nič ne ve kam, in do danes 19. t. m., ko to pišem, jima vkljub vsemu prizadevanju še niso prišli do sledu. Nekterim tovarišem sta baje pravila, da pojmeta „v Dravo“, drugim pa, da gresta proti Trstu in potem naprej v Ameriko. — Glejte, kako hitro, kako naglo zori „žlahni“ sad novodobnih šol! Ločili so šolo od nje matere sv. Cerkve, vzeli jo duhovnikom iz rok, in postavili si geslo: „krščanski nauk in duhovnike iz šole ven!“ Vsega šenta se zdaj šolarji učé, le samo straha božjega ne, zato gre pa vse narobe. Temu poročilu dostavljam prošjo do vseh prijateljev resnice: le marljivo objavljajte od vseh strani take in enake dogodke „nove“ šole, naj slovensko ljudstvo izvé, kam da nas ta nesrečni liberalizem pelja!

Od Kapele pri Radgoni. Dobro si podkuril ljubi „Gosp.“ našim „sršenom“. Prav do živega si njih spekel, ko si o njih nestrpljivosti spregovoril. Posebno prve dni so silno razdraženi izletavali iz svojih bednejev, obiskavali se med seboj, pritoževali se drug drugemu in zmirom še se kdekori brenčati in muviti čuje. Zaslišavši razgovore o g. Kocmutu in nekih sršenih, izposodijo si „Gosp.“ tudi šolski očetje, zbrisejo si očale, vteknejo si

na nos, berejo in prebirajo, gledajo se in sklenejo zaprositi gospoda podučitelja Miheliča, da piše „Slov. Gospodarju“ v njihovem imenu, kako najbolje vé in zna, naj za božjo voljo nikdo ne misli, da ima krajni šolski svet naglo pregnanje g. Kocmuta na svoji vesti. G. podučitelj se usmili, si nareže in namoči pero in pismeno uverava mnogobrojno čitateljstvo „Slov. Gosp.“: če bi kdo utegnil misliti, da so v našem šol. svetu tisti sršeni, bilo bi to natolcevanje, kajti krajni šolski svet je na bezprimerno naglem odstranjenju g. Kocmuta tako nedolžen, kakor postavim kamški strah ali kako novorojeno jagnje. Človek zares nevé, koga bi bolj pomiloval, kapelski šolski svet, ali pa čudnega advokata. Iskal sem v „Gospodarju“ sem ter tje, pa o kapelskem šolskem svetu nikder ni rečice. Prebravši ono umivanje spomnil sem se fabule, ki sem jo bral še kot fant. Lev pozval je pre nekaj vso živino na svoj dvor, naj se po- toži, komur se je kaj žalega storilo. Krava reče: meni je nekdo tele raztrgal. Hitro se volk oglasi: jaz ga nisem. G. podučitelj pravi, da bo ravno na pepelnico nastopil svojo službo že imenovani nadučitelj. Dobro ali! Radovedni pa smo, kaka bo pogača iz pepelnicega kvasa? Če bo le na pol prejšnji podobna, bomo prav zadovoljni. Vi pa, dragi in nam nepozabljivi g. Kocmut! Prejmite našo iskreno zahvalo za vse Vaše trude, ki ste njih imeli učeči našo dečico; blagodarimo Vam iz cele duše za one mnoge lepe in koristne nauke, ki ste sadili v njihovo mlada srca v pravem krščanskem duhu in z očetovsko ljubeznijo; bodite osvedočeni da bo Vas ogromna večina kapelskih farmanov še leta in leta kot marljivega učitelja in zvestega rednika naše mile dečice v hvaležnem spominu imela. Bog živi Vas in blago tovaršico Vašo v našej sredini v stalnej sreči in popolnem zadovoljstvu še prav mnogo let!

V imenu mnogih farmanov Janko Kapelščan.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Nekdaj so stariši za božjo voljo prosili za oproščenje sinov od vojaštva, sedaj pa prošijo, naj jim jih med vojake vzamejo, ker ni dela pa ne zaslužka. — Državni zbor je 500.000 fl. občinam v D. Avstriji brez obresti posodil za popravljjanje stez, mostov, da bi ljudje kaj zaslužili in se leži preživeli. To je že žalostno! — Za razstavo v Parizu l. 1878. se je vendarle dovolilo 600.000 fl. — Slavjansko pripravnišče v Brnu se bo začelo staviti z 60.000 fl. — Trst je zahteval za pomnoženje policajev 34.000 fl. podpore. poslanci so tirjatev odbili. Ministri so hotli Dux-Bodenbaškeje železnici odpustiti 600.000 fl. letnih davkov in 1,200,000 fl. posoditi, poslanci so tudi to zavrgli. — V zbornici gosposki so naši škofje zmagali, večina gospodov je od državnega zbora sprejeto postavno, po kateri bi se mogli židovje in kristijani križem ženiti, in tudi odpadli mešniki v za-

kon stopati, zavrgli. — V Gradcu bodo začeli vojake zbirati, če bo treba zasesti del sosedne Turčije, kedar počí boj med Rusi in Turki. — Ogerski ministri še se mudijo na Dunaju in slišati je, da bodo vse dosegli, kar Magjari zaradi izdavanja bankovcev tirjajo; to je za Avstrijo malo veselo znamenje. — Donava je močno narastla in velik del Pešta je od vode poplavljen.

Vnanje države. Na Nemškem okoli Baireutha razsaja gladni legar; ubogi ljudje nimajo zaslužka in grozno stradajo. — Tudi na Danskem so državni poslanci delavcem v podporo morali dovoliti 5 milijonov danskih kron ali srebrnjakov. — Na Švicarskem so reke in jezera izstopila in delajo strašno povodenj. — Francozi imajo do l. 1880. generala Mak-Mahona za predsednika republike, potem pa hočejo pozvati orleanskega vojvodo kot kralja v Pariz in začeti boj zoper Pruse. — Angleži so na tihem poslali svojega ministra Beaconsfielda v Pariz, da bi z Francozi zvezo sklenil Turkom v pomoč. Bržčas ni opravil nič. — V Severni Ameriki se 14. febr. niso zamogli porazumiti, kdo bo novi predsednik republike.

Turške homatije. Sultan je vsled pijančevanja in grdega življenja znorel, bržčas ga bodo odstavili ali umorili; v Carigradu se je bati vsaki trenutek revolucije. Turki so strahovito razdraženi, ker vidijo, da ruskemu meču ne bodo več ušli; tudi proti Avstriji postavljajo sumljivi in kupičijo vojakov na dalmatinski meji in delajo šance. V Bosniji se klatijo po deželi turški tolovaji in ropajo, požigajo kristijanske vesi, umarjajo možke in skrunijo žene in dekleta. Kar zamore, to beži v Avstrijo. Srbski in črnogorski knez sta poslala 4 poslance v Carigrad, da sklenejo mir z Turkom, pa bodo težko kaj opravili. — Rusi so sedaj v 5 mesecih proti Turkom zbrali kakih 600.000 mož; ali treba jim je še kakih 20 dni čakati, da jim 8000 pijonirjev na rumunskih železnicah položi nove, bolj ozke kolomaje za ruske vagona, ki so ožji od rumunskih. Polaganje novih šinj stane 2½ milijona rubljev, a potem je za silni boj vse pripravljeno.

Za poduk in kratek čas.

Iz Maribora v Solčavo in savinjsko dolino.

XI. Po noči se je nad Gornjigradom razlila močna ploha, ki je vroči svet razhladila, stezo oprala in zrak gostega prahu očistila, kar nam je bilo posebno všeče. Gornjegraški planinčanje, kakor sem zvedel, ne zaostajajo v napredku gledé gospodarstva; v dokaz temu so nam mlatilnice, kojih je že veliko v fari; pravijo, da jih je vseh 25 ter hvalijo dobroto hasnovite iznajdbe. Dobri g. dekan so v jutru dali zapreči svoja dva brza žoltka, ki sta nas kraj potoka Drete urno peljala naprej proti kranjskeje meji do Nove Štiffe ali Marije-Zvezde. Lega njej je prav lepa; od daleč po-

zdravlja in vabi romarje k sebi na krasno višino. Pravijo, da je nekdanj nek ljubljanski škof tukaj potoval in na višini, kder sedaj cerkva stoji, zagledal 3 plamene iz zemlje švigati proti nebesom; to je naklonilo njega in verno ljudstvo, da so na rečenem mestu postavili Marijino cerkvo. Prvi stav je pogorel l. 1850. Trdoglavna starka je kljubovala župnikovej volji in na vrtu požigala šibje in suho zelišče, ogenj ugrabi farovž in kmalu tudi cerkev; vse je bilo pokončana. Ubrani se ni dalo nič; močen veter je ogenj naglo širil in vpihaval. Neki mladenič bi bil skoro zgorel v zvoniku, kamor je mahnil zvonov branit; v sili je priporočivši se Devici Mariji skozi lino skočil iz visokega zvonika tako srečno, da se ni nič poškodoval. Zidanje nove cerkve se je pa čudovito hitro vršilo; že l. 1854 so rajni knezoškof Slomšek zamogli blagosloviti novo, krasno hišo božjo. Slika blažene Marije od zvezdice obdane je posneta po nekej podobi v Parizu. Ako pomislimo, kako velika in lepa da je cerkva, kako okusno, snažno in bogato okinčana, bi res morali misliti, da umi blagi župnik č. g. Kašpar Dorrik pri denarjih čudeže delati; tudi obedve podružnici ste lepo ponovljeni. Goreča skrb za čast božjo veliko premore!

Proti večeru sva jaz in eden tovariš prišla zopet v Ljubno, v „flosarski trg“. Savinja je tukaj že precej globoka in kedar nekoliko naraste, nosi „flose“, teh je cela vrsta pripravljenih bila tik vode; kedar večja voda pride, jih precej porinejo iz kopnega v Savinjo in hitijo ž njimi naprej proti Mozirju, Celju in Zidanemu-mostu, kder se v Savo pripeljajo. Cerkev sv. Elizabete je prijazna in snažna ter ima dragoceno monštranco. V trgu prebiva veliko flosarjev, ki imajo mnogo otrok; ubogi otročiči radi za potnikom pritiskajo in ne odstopijo, dokler ne dobijo, česar prosijo. Bilo je 8. avgusta, ko potegnava z domačim g. kaplanom k cerkvi blažene Marije na Rozulah, ki stoji pol ure hoda za trgov sred pokopališča na prijaznem griču. Veliko so mi vedeli že poprej praviti o podobi sv. Jožefa v cerkvi na Rozulah. Bil sem tedaj že radoveden videti jo. Po dokončani sv. meši mi jo pokažejo in moram reči, da še v Rimu nisem našel podobe tej jednake. Sv. Jožef sedi na širokem stolu košato oblečen kakor mešnik, kedar pojde meševati; na krilu drži dete Jezusa, ki je tudi košato in pisano oblečeno. Ko sem sv. Jožefu plašč nekoliko prezdignil, sem našel na njegovi leseni nogi loterijsko „reškonto“, bržčas jo je nekdo tje položil, da bi tako gotoviši zadel zaželjeno „terno“. Ob cerkvenih obhodih nosijo mladeniči podobo sv. Jožefa z veliko slovesnostjo. Cerkveni obok je okusno zmalan in kaže v podobah cele lavretanske litanijske; oskrbeli so prelepi kinč posestniki fare, vsak si je eno skrivnost izbral in jo na svoje stroške naslikati dal. To je lep dokaz pobožnosti! Omeniti še hočem tabernakel, ki je nekaj celó posebnega. Okoli hišice za sv. Rešnjé telo je nastavljenih polno angelj-

skih podobice, ki se vse začno gibati brž ko se dverice odpró, monštranca pa iz višine nižeje stopi, da je mešniku bolj pri rokah. Posestniki po planinah so večjidelj premožni ljudje in sploh verni in zvesti kristijani. Ubogim v trgu veliko dobrega storijo. Kedar kdo izmed kmetov umerje, prinesejo ga domači k cerkvi na Rozulah in ob enem tudi mnogo košev in korpač polnih kruha in pogač, da jih razdelijo med uboge; jednako delajo tudi, kedar za umrlim obletnico obhajajo. Ubogi v trgu se vselej veselijo take razdelitve. Na stezi proti trgu prideva na „forst“, to je obširna ledina, kder stoji več stotin let staro hrastje. V res lepem gozdu ne sme nihče listja grabljati skozi leto, le eden den je za to odločen in sicer ubogim stanovnikom v trgu v korist. Zato pa tudi tisti den na vse zgodaj tržki kočlarji in kočlarce hitijo stari in mladi v hrastov gozd listja grabljati; skoro vsaki list dobi svoje grablje; v kratkem je vse pograblano, kakor da bi gozd kdo z metlo očistil.

Zahvalivša se gostoljubnemu gospodu župniku odpeljava se z tovarišem še tisti den naprej proti Ročici. (Dalje prih.)

Smešničar 8. Glejte oče sosed, kedar Vas z Vašo ženo vidim, mi to vselej pri srcu dobro dene? „No, zakaj pa, oče Marinšek?“ Zato, da ni — moja žena.

Razne stvari.

(Milostljivi naš knez in škof) so se mudili že več časa na Dunaju, kamor so se bili podali zaradi važnih cerkvenih zadev.

(Ravnatelj vinorejske šole) pri Mariboru, g. Götthe je od hrvatske gospodarske družbe v Zagrebu imenovan za častnega uda zavolj mnogih zaslug za vinorejstvo tudi na Hrvatskem. Na krasni diplomi je podpisan grof Jelačić, feldmaršal-lajtnant.

(G. Karl Glaser) rojen Slovenec v Hočah pri Mariboru in profesor na gimnaziji v Kranju je naglo premeščen v Vidnavo na Šleziji na pruski meji. G. Glaser je iskren Slovenec, na njegovo mesto pride v Kranj trd Nemeec. Domačini od nas, tuji pa k nam!

(Farovž pogorel) je pri sv. Antonu na Pohorju v petek 16. febr. Unel se je dimnik tako, da se je streha iz škotlic užgala; ogenj je pokončal vse strešje, mnogo župnikovega živeža in cerkvene oprave, ki je bila na dilah shranjena.

(Goljufovski notar) v Mürzschlagu, Emil baron Paraskovic-Gasser je bil obsojen na 6 let težke ječe in je zgubil baronstvo.

(Mesec mrknil) bo popolnem 27. febr. ob 7. uri 20 minut zvečer; mrknjenje bo pri nas, če bo jasno, videti skozi 1½ ure.

(Dva lepoznavna lista imamo) „Zoro“ v Mariboru že v 7. tečaju in stane na letu 4 fl. in

„Zvon“, ki izhaja na Dunaju, naročnina znaša tudi 4 fl.

(Župnijo v Gornji Poljskavi) dobi č. g. Jožef Masten, župnik pri sv. Roprtu nad Laškim.

(Cesarja žalila) sta pruska lutrovca in izdelovalce surogatne kave v Mariboru Eduard in Wilhelm Gerecke in je bil obsojen prvi na 1 leto, drugi pa na 1/2 leta v težko ječo.

(Znani g. Seidl) toži „Slov. Gospod.“ zaradi žaljenja časti in pravi, da ni vse prav resnično in deloma izmišljeno, kar je bilo lani brati v št. 42. in 43. iz mar. okolice. Mu bodedo pač morali dokazati resnico!

(V Poličanah) bo 5. marca komisijon zaradi napelavanje vode do železniške štacije po cevéh, ki bodo skupaj 2296 metrov dolge.

Dražbe III. 24. febr. Tomaž Pušenjak v Ljutomeru 2220 fl. 28. febr. Anton Robnik v Vuhrijih 2000 fl. 1. marca Jož. Molan v Pohanci 1795 fl. 2. marca Karl Perko v Ročici 1140 fl.

Listič uredništva. Dopisi iz Koroškega, iz Brašlove in od sv. Janža na dravskem polju prihodnjič. G. Fr. G. v Teharjih: krivice naznanite sodniji, ne pa bralcem „Slov. Gospodarja“. Večim farmanom pri sv. Tomažu nad Velikonedeljo: nepodpisanih poročil ne damo v natis.

V Mariboru. Krompir 3 fl. 10 kr. Hl. — fažol 14, leča 30, grah 28 kr. Kg. — Pšeno 12 kr. liter. — Pšenično gres 26, prednja moka 22, srednja 17, polentna moka 12 kr. Kg. — Kravje maslo 1 fl. 20 kr., svinjsko maslo 90, slanina frišna 54, slanina prevojena 86 kr., puter 1 fl. — kr. Kg. — Jajce 2 1/2 kr. vsako. — Govedina 44, teletina 52, svinjetina mlada 52 kr. Kg. — Mleko frišno 12, posneto 10 kr. liter. — Drva trda fl. 3 — mehka, fl. 2-80 Kbmt. — Ogelje trdo fl. 1 —, mehko 60 kr. Hl. — Seno 3 fl. 70 kr. slama 2 fl. 80 kr., stelja 2 fl. 30 kr. za 100 Kg.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.)

Mesta	Pšenica		Rž		Jčemen		Oves		Tarašica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	9	10	6	50	5	10	3	70	5	10	5	10	5	—
Ptuj	8	80	6	—	5	20	3	40	5	30	5	20	5	20
Ormuž	7	32	6	17	5	70	2	92	4	80	7	80	4	88
Gradec	10	26	7	85	5	—	4	9	5	—	—	—	4	88
Celovec	9	02	7	90	5	50	3	10	5	14	4	46	5	36
Ljubljana	9	75	6	40	4	70	3	27	6	80	4	70	5	85
Varaždin	9	—	7	—	5	80	4	—	4	60	6	30	4	90
Zagreb	8	20	6	40	6	—	3	70	5	50	6	—	4	40
Dunaj	13	47	10	70	8	10	3	45	7	80	—	—	—	—
Pešt	12	85	9	25	7	40	7	72	5	70	5	—	—	—

Loterijske številke:

V Gradcu 17. februarja 1877: 16 65 48 25 41.

Na Dunaju „ „ 65 42 32 31 62.

Prihodnje sročkanje: 3. marca 1877.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 62 90 — Srebrna renta 68 05 — Zlata renta

74 10 — Akcije narodne banke 836 — Kreditne akcije 149. —

— Napoleon 9-87 — Ces. kr. cekini 5-90 — Srebro 113-60

Pridite v Frauheim olja delat!!

Tomaž Krajnc, p. d. Maleč v Frauheimu da na znanja, da se je pri njem začelo olje delati.

Dela se kurbosno, makovo, orehovo, solnčnično, bukevčno, leneno, repno in stranikovo olje.

Preša je železna s kolesi, in eden mož bolj močno stisne, kakor na drugih lesenih prešah štirje možje.

Tudi za mesiti je stroj ali mašina; ni treba z rokami mesiti.

Opominjani ste tudi, da jedrčje dobro posušite, ki se nagleje melje in tudi več in boljšega olja dá. Vabi Vas na obilo udeležbo. Delalo se bode do binkošti.

Frauheim, dne 15. februarja 1877.

Tomaž Kranjc,

mlinar.

1—3

Konjerejcem na znanje!!

Podpisani ima za plemenje, dva c. k. državna žrebeca; 1. „Umber“ je žrebec pravega angleško-normanskega plemena, 4 leta star in 174 ctm. visok; 2. „Springinsfeld“ je žrebec na pol čiste angleške krvi, 5 let star in 168 ctm. visok. Žrebeca se spuščata od 15. februarja do 30. junija t. l. vsaki den ob 7. uri zgodaj in ob 6. uri zvečer.

Rače, 12. februarja 1877.

2—3

Franc Bothe.

Služba za organista in cerkovnika.

Pri sv. Mihelu v Žetalah blizu Rogaca je organistova in cerkovnikova služba spraznjena, oboji bode odsehal eden dobil in opravljal.

Stanovanje ima tri sobe, kuhinjo, klet za vino in rejo; dohodki so: vinska bernja od 6 do 8 polovnjakov; pšenična in bernja zmesnega žita, prva doneski so: zvonjenje za otroke, od krsta, od blagoslova pri vpelavanju žen, od vsake poroke, od konduktov, ogledovanje mrličev, od osebe 30 kr. in uradna oklicavanja.

Prošniki naj svoje prošnje do 15. marca 1877. dpošljejo.

Žetale, 30. decembra 1876.

Juri Pulko,

Franc Zelenšak,

cerkvena ključarja.

3—3

Vsake vrste semena,

n. p. za travnike, polje, vrte, zelnike itd. tudi vsake sorte drevesca se morejo pri meni naročiti kakor tudi več sort tujega krompirja najnovejših sort se pri meni nahaja in po najnižji ceni prodaja.

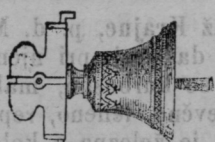

Za rast vseh pri meni kupljenih semen sem jaz porok.

M. Berdajs,

Od leta 1867.

Svetinje za napredek.

Albert Samassa,
c. k. dv. zvonar, izdeljavec strojev raznoterega orodja pri gašenju ognja
v LJUBLJANI
priporočam Vbrana zvonila z vso opravo.

Vsakotere brizgalnice, izvinsno sestavljene in izdelane, vodnjake, škropilnice, ventile in cevi, ventile za studence, za vino, za pivo, za droži in gnojnico, ki se gonijo z roko ali pa z mašino.

Dalje razno orodje iz medenine, iz litega železa, kovane cevi, potem cevke iz koncopline in iz gume itd. vse po najnižji ceni.

Diploma priznanja.

Običajni in gasil. društvom privolnim plačevanje v obrokih.

17 svetinj.

Svetinje za napredek.

Za postni čas jako primerna molitvena knjiga
Tomaža Kemčana
„Hoja za Kristusom“

se dobiva pri knjigarju Antonu Novaku v Mariboru
prosto vezana **90 kr.**
trdo v usnje vezana **1 fl. 15 kr.**
trdo v usnje vezana z zlatim obrezkom **fl. 1.50**

Bazprodaljanci dobijo dostojen rabat.

Priporočba in ponudba.

Franjo Krašovic, pozlatar v Celju v gosposki ulici hiš. števil. 21. se priporoča preč duhovščini in farnim predstojnikom za izdelovanje vsakovrstnih pozlatarskih del, za ponovljenje altarjev, tabrnakelnov, priznice, okvirov, za malanje križev in različnih podob. Tudi na novo se vsa ta dela prav okusno, dolgotrajno v vsakem slogu po nizki ceni napravijo.

Prav ličen tabrnakel, posebno pripraven za kak stranjski altar se dobi po ugodni ceni.

1-3

Trgovca z železnim, norimberskim in ključarskim blagom
WOGG in RADA KOVITS v Celju
„pri zlatem sidru“ — „zum goldenen Anker“

priporočujeta svojo dobro odbrano zalogo in zagotavljata hitro postrežbo pri najnižji ceni.

Opozorujeta posebno na bogato zalogo kovaškega in valjanega železa, črnega in belega pleha, drota ali svila, potem razno blago iz litega železa, plošče za železna ognjišča, rešetke ali rošče, lepo izdelane nagrobne križe, omrežja in stebreke za balkone, mostovže, stopnice in grobe, kotle iz železa in bakra.

Gospodarjem ponujamo: mlatilnice, lušnike za kuruzo, mašine za šrotanje zrnja, rezne stole, najnovejše žrnje, vejavnike, škarje, žagice, kose, srpe, brusne kamne, posebno pa dobro narejene

železne pluge in plužnice

Na izbiro imamo vedno ter veliko novih od gosposke cementiranih tehtnic ali vag in utežev iz železa in žolte medenine, potem razne mere za tekočine, za zrnje in za daljave, tudi zamenjavamo stare vage in uteže z novimi po mogoče dobri ceni.